

संकल्पना
डॉ. ज्ञानेश्वर मुळे

प्रकाशक
डॉ. ज्ञानेश्वर मुळे फाउंडेशन

संपादिका
सौ. शुभांगी नितीन मुळे

संपादन सहाय्य
सौ. नीना भेडसगांवकर

मुख्यपृष्ठ
श्री. अन्वर हुसेन
हेळवी समाजाचे प्रतिनिधीक चित्र

कॅलिग्राफी
श्री. प्रभाकर भोसले

आतील चित्रे
श्री. संजय बडवे

मांडणी / सजावट / छपाई
अमोग्य आर्ट्स,
शनिवार पेठ, पुणे ३०.

अंकातील लेखकांनी मांडलेली लेखने, उद्धृते यांच्या
मतांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही.

www.changulpana.com

अ.नु.क्र.म.णि.का

'सकारात्मक सर्जनशील समावेशक'

दिवाळीच्या शुभेच्छा! डॉ. ज्ञानेश्वर मुळे ६

संपादकीय सौ. शुभांगी मुळे ८

भटके-विमुक्त : भारताच्या

वैभवशाली परंपरेचा वारसा पद्मश्री प्रभुणे १७

भटक्या-विमुक्त जाती-जमाती :

शोध आणि बोध! पद्मश्री दादा इदाते २१

माझे सामाजिक भान

आणि जबाबदारी अॅड. विंदा महाजन ३२

महाराष्ट्रातील वडार :

समकालीन आकलन प्रा. विनायक लष्कर ३९

हेळवी समाजाच्या विश्वात प्रा. प्रणव पाटील ४४

कैकाडी समाज महादेव (आबा) गायकवाड ४७

परिघाबाहेरचे भटके-विमुक्त हेरंब कुलकर्णी ५६

प्रेमाचा पाटा-वरूटा दलितमित्र साधना झाडबुके ६४

लोककलाकार : 'वासुदेव' मीना जगदीश साठे ६९

गोंधळी समाज शुभांगी मुळे ७२

मांग गारुडी समाज दिगंबर सकट ७४

जगण्याच्या संघर्षाशी मैत्री! सायली सत्यजीत वैद्य ७६

महिला : भटक्या-विमुक्तांच्या प्रो. डॉ. सुवर्णा रावळ ८०

अनंत आमुची ध्येयासक्ती डॉ. प्रसाद आंबिकर ८६

देवानं जे दिलं नाही ते ज्ञानानं दिलं...! लता सावंत ९०

खडतर वाटेचा प्रवासी परमेश्वर काळे ९४

पुस्तक परिचय :

होंगपल्लेल्या जिंदगीची कहाणी :

('पारधी' - पद्मश्री गिरीश प्रभुणे) डॉ. प्रसन्न पाटील ९८

परिवर्तनाची सुरुवात स्वतःपासूनच ... काजोरी पवार १०२

पुस्तक परिचय :

'उपरा' : लक्ष्मण माने रूपाली कुलकर्णी-भुसारी १०६

चांगुलपणाची
यलूबळ

दिवाळी २०२३

सिंगलवरच्या बायका	सारिका उबाळे	११०
केसू गवंडी	भरत दौँडकर	११०
अंधारातले दिवे	समीर काळे	११२
पुस्तक परिचय :		
जातीय अन्यायाचा बळी :		
(‘कोल्हाट्याचं पोर’ -		
डॉ. किशोर शांताबाई काळे)	नीना भेडसगांवकर	११६
भटक्या-विमुक्तांच्या आत्मकथनातील		
सामाजिक ताणाबाणा	रवींद्र गोळे	१२०
भटके-विमुक्त आणि कायदा	ॲड. डॉ. सुचित्रा घोगरे-काटकर ..	१२६
पुस्तक परिचय :		
भटक्यांच्या जगण्याची अर्थपूर्ण कहाणी :		
(‘माकडीचा माळ’ -		
डॉ. धनंजय ऊर्फ लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे)	धनाजी भिसे	१३०
अखंड कष्टाच्या दुर्बोध वाटा....	पी. विठ्ठल	१३४
हाळी	कैलास दौँड	१३४
‘बुधन नाट्य संस्था’		
एक आत्मसन्मानाची चलवळ	मुलाखतकार : धनंजय भावलेकर	
	शब्दांकन : ओंकार किंकर	१३६
एवढाच सवाल आहे	डॉ. वीरा राठोड	१४४
दैनिक राष्ट्रीय चिंतन	डॉ. वीरा राठोड	१४४
ओतारी समाज	चंद्रकांत गडेकर	१४६
गावाबाहेरच्या बायका	सारिका उबाळे	१५०
कावरं बावरं	भरत दौँडकर	१५२
कचऱ्या पारथी का मारला गेला?	सुदाम राठोड	१५४
व्यथा	प्रवीण पवार	१५४
आता आभाळभरारी	प्रशांत डोळे	१५६
बदलाव हम लायेगे	इंदुरवार रामलु	१५६
‘चांगुलपणाची चलवळ’ दिवाळी अंकांच्या		
प्रकाशन समारंभाची क्षणचित्रे		
		१५८

